

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות

עו א טושי'ע אה"ע קי טו
טקף ו:
עו ב מיי' פ"א מהל' אשומ
הל' יז סגמ עשין מח
טושי'ע שס קי פח טקף ט:
עו ג מיי' פ"א מהל' טוען
ונטען הל' ס סגמ עשין
ז טושי'ע ח"מ קימן עה
טקף ו:
טו:

תוספות ר"ד

ב"ד של כהנים וכו'. אמר
רב יהודה לא ב"ד של
כהנים בלבד אמרו אלא
אפילו משפחות המיחסות
שבירא אס דברי לעשת
כדרך שהכהנים עושין עושין
ולא אמרו דמחו עקוריס
תיקון חכמים: **מתני'** הנשוא
את האשה ולא מצא
לה בתולים היא אומרת
משארסתני נאנסתי ונתחתה
שך והוא אומר לא כי
אלא עד שלא ארסתך והיה
מקחי מקח טעות ר"ג ור"א
אמרו: נאנסת ר"י אמר
לא מפיה אנו חייין אלא
היי היא בחזקת בעולה עד
שלא תתארס והטעמו עד
שחבאי ראה לדבריה היא
אומרת וכו' מכאן מוכח
שיש כתובה לארסה ונתחתה
שאריות נחתיים ככתובתה
בתנאי ב"ד ומיה' קאמרה ליה
הכי מדקום שבעלה הוה
משועבד לה וכשיו שנתנה
לא הפסידה שבעודה דאי
אמרת אין כתובה לארסה
עד שיכנסה וזאת כבר
נבעלה קודם הנשואין ארביה
אומר הבעל לאשה נסתחפה
שך שהפסדת בחולין ובעת
הנשואין בעולה היית אי
טעמא הוא משום דיש כתובה
לארסה ומשום אירוסין
נחתיים לה: והוא אומר
לא כי וכו'. פ"י וכן לך
כלום דהכי אוקמה רבא
לעיל מקח טעות לגמרי
משום דכנסה בחזקת בתולה
ונמצאת בעולה א"ל כלום:
ר"ג ור"א אמריים נאנסת.
פ"י לאפילו בעולה מותרת
אם היה ישראל (ל' דמאי
דאמרן לעיל שהבעל נאמן
לארסה: עליו דוקא בב"י
וכי' יהוה אומר פתח פתח
מצאתי וחת אומרת לא
כי אלא ותיא חסות היה
ומתושה לה הם בעל
נאמן לארסה עליו דרשייה
אנפשה חתיכה דאיסורא
אבל הכא דאיהי טענה ברי
ובעל שמא מותרת היא לו
שהיא נאנסת בכל הן ליטול
כתובתה וזן להיות מותרת
לו: ור"י אמר וכו'. פ"י בהא
פליגי דר"ג סבר אוקי איתתא
אחזקתה ובחזקת בתולה הוה
קיימא ומספיקא לא מספקן
לה מחזקתה ור"י סבר אוקי
ממוניה בחזקת מריה וזן
למפקא לא מספקא ממונא
עד שחבאי ראה לדבריה הוא
אול בתר חזקה דגופא. וזר
אול בתר חזקה דממונא.
אמרו: לקמן דהכי אול
ר"ג בתר חזקה דגופא דוקא
בברי ושמה דאיהי טענה ברי
ובהכל שמא התם אול ר"ג
בתר חזקה דגופא ומפקן
ממונא מחזקת מריה אבל
בשמא ושמה מודה ר"ג ולא
אולי: בתר חזקה דגופא אלא
בתר חזקה דממונא והמעי':
ארי' א"ל הלכה כר"ג ואי
קשיא היכי פסיק שמואל
הלכה כר"ג דאול בתר חזקה
דגופא ומפקן ממונא מחזקת
מרי' והתנן בב"ק שזר שנשא
אשה והפרו ונמצא עורבה
בצידה ואין ידוע אם עד שלא
לידה נגחה ואם משילדה
נגחה משלם חצי נזק לפרה
ורביע נזק לולד דאמרי' עלה

ביון דהוה דמוזולי' בהו. פירש קונטרס שהיו קלות צענייהן
להוליאן לפי שהיתה כתובתן מועטת וקשה דמעיקרה נמי
הוה ידעי שקלות צענייהן להוליאן כיון דמנה חשיב דבר מועט ונראה
לר"י לפרש דמוזולי' זהו שמקלת בני אדם היו נמנעים מלנשואם לפי
שהיו קלות צענייהן שאין לה כתובה
אלא רביע ממה שיש לה לכתובה
ותקיפו לה מאתן כיון דחזו דפרשי
מייניהו לגמרי והיו קופאים קודם
על צמלות ישראל ולא היה שום אדם
קופץ עליהם אהדרינהו למילתיהו
היינו דנקט מעיקרה מוזולי' שהיו
נמנעים ולא לגמרי פורשים וזמר
הכי נקט ופרשי: **ב** בית דין של
כהנים היו גובין בו' ולא מיהו בידם
חכמים. אע"פ שלא כתב צלשון
תוספת אלא ארבע מאות דחזו לייכי
וקא ס"ד דלא תגבה ללא חזו וצלשון
תוספת לא כתב קא משמע לך דמנהג
טוב מאד הוא ורואי להיות צכהונה
וצמטפחות המיוחסות ושיך זהו למימר
שאריות נחתיים ככתובתה
בתנאי ב"ד ומיה' קאמרה ליה
הכי מדקום שבעלה הוה
משועבד לה וכשיו שנתנה
לא הפסידה שבעודה דאי
אמרת אין כתובה לארסה
עד שיכנסה וזאת כבר
נבעלה קודם הנשואין ארביה
אומר הבעל לאשה נסתחפה
שך שהפסדת בחולין ובעת
הנשואין בעולה היית אי
טעמא הוא משום דיש כתובה
לארסה ומשום אירוסין
נחתיים לה: והוא אומר
לא כי וכו'. פ"י וכן לך
כלום דהכי אוקמה רבא
לעיל מקח טעות לגמרי
משום דכנסה בחזקת בתולה
ונמצאת בעולה א"ל כלום:
ר"ג ור"א אמריים נאנסת.
פ"י לאפילו בעולה מותרת
אם היה ישראל (ל' דמאי
דאמרן לעיל שהבעל נאמן
לארסה: עליו דוקא בב"י
וכי' יהוה אומר פתח פתח
מצאתי וחת אומרת לא
כי אלא ותיא חסות היה
ומתושה לה הם בעל
נאמן לארסה עליו דרשייה
אנפשה חתיכה דאיסורא
אבל הכא דאיהי טענה ברי
ובעל שמא מותרת היא לו
שהיא נאנסת בכל הן ליטול
כתובתה וזן להיות מותרת
לו: ור"י אמר וכו'. פ"י בהא
פליגי דר"ג סבר אוקי איתתא
אחזקתה ובחזקת בתולה הוה
קיימא ומספיקא לא מספקן
לה מחזקתה ור"י סבר אוקי
ממוניה בחזקת מריה וזן
למפקא לא מספקא ממונא
עד שחבאי ראה לדבריה הוא
אול בתר חזקה דגופא. וזר
אול בתר חזקה דממונא.
אמרו: לקמן דהכי אול
ר"ג בתר חזקה דגופא דוקא
בברי ושמה דאיהי טענה ברי
ובהכל שמא התם אול ר"ג
בתר חזקה דגופא ומפקן
ממונא מחזקת מריה אבל
בשמא ושמה מודה ר"ג ולא
אולי: בתר חזקה דגופא אלא
בתר חזקה דממונא והמעי':
ארי' א"ל הלכה כר"ג ואי
קשיא היכי פסיק שמואל
הלכה כר"ג דאול בתר חזקה
דגופא ומפקן ממונא מחזקת
מרי' והתנן בב"ק שזר שנשא
אשה והפרו ונמצא עורבה
בצידה ואין ידוע אם עד שלא
לידה נגחה ואם משילדה
נגחה משלם חצי נזק לפרה
ורביע נזק לולד דאמרי' עלה

דמוזולי זהו. צלמנות. קלות צענייהם להוליאן מפני שכתובתן
מועטת תקיפו להו מאתן דנגייה היה להן. ואע"פ שצלמנות ישראל נמי
כתובתן מנה מיהו כהנים חשיבי טפי וגנאי להם גירושי צנותיהן
יותר מישראל: **מתני'** נאנסת. קא סלקא דעתך משום דברי
ושמא צרי עדיף: **הי** זו **בחוקה**.
שנבעלה עד שלא תתארס והטעמו:
ג חייב לשלם: **פטור**. מלשלם.
ומכל מקום משצעיין ליה שבעת
ההוא שכן הוא כדבריו שאינו יודע
שהוא חייב לו: וכן הוה. כלומר
מיוחסת הוא: **אף צראשונה**. גבי
תציעת כתובה: **א** לוקי כתובה:
אחזקתה אחזקת הבעל הי"ג גבי
מנה לי צידך איכא למימר נמי לוקי
ממונא בחזקת מריה ופטור:
אלא דאיכא מגו. כגון משארסתני
נאנסתי וכגון היא אומרת מוכת עץ
אני לדמרינן נגו דלי צעיל טענה
טענה מעלייתא מהך כגון גבי
משארסתני נאנסתי הוה טענה
מוכת עץ אני [טענה מעלייתא]
דלא פסלה נפשה מכהונה וקאמרה
נאנסתי [משארסתני] וקא מיפסלה
נפשה דאשת ישראל שנאנסה אסורה
לכהן ש"מ קושטא קאמרה וגבי היא
אומרת מוכת עץ אני אי צעיל אמרה
מוכת עץ אני תחתיך ואית לה
מאתן וקא אמרה מוכת עץ אני
קודם לכן ואין לי אלא מנה: **אלא**
הכא. גבי האי תובע מאי מנו איכא
דלהמנייה הלך לוקי ממונא בחזקת
מריה: **אוקמה אחזקה**. מספקא
לן אשעת ארוסין אי צמלה הואי
ושמעבד לה למלמסאי אי צמלה
הואי העמד אשה על חזקתה וצמלה
נולדה והך השתא הוא דליתניסה
אמר אירוסין: **מאי חזקה איס** ליה
לכא. תובע דנוקמיה אחזקיה לגבות
הלך זיל צמר חזקה דממונא:
דל"כ

6) (לעיל יא: לקמן טו.)
7) (לקמן לו.) א) לקמן עה:
8) צ"ק קוח. כגב מנעט ז:
9) קטו: ונ' צ"ב קלה.
10) (קדושין מה: וש"ג.)
11) עיין מוס' יבמות יח: ד"ה.
12) דלי דרב מאין. 1) (לקמן יג.)
13) לקמן יד. ט) (בבבט לו.)
14) וע' וע' מ"ש מגנה טו:
פירוש על שניאל. 1) (ג"י כ"ג.)
15) שייך לעיל.

גליון הש"ס

גמ' הא רב הונא ור"י
דשמואל הוי. עיין יבמות יח
ע"כ מר"ה דלי דכ:

מוסף רש"י

הנרשאת את האשה.
בחזקת בתולה (לעיל יא.)
היא אומרת משארסתני
נאנסתי. וזאת לי מאתם
(לקמן טו.) לא מפיה אנו
חייין. שאם נאנסת, אלא
העמד ממון על חזקתך ולא
אולינן צמר חזקה דנפשא לומר
הוליל ופקס צייתי על שעת
אירוסין מהי. אלא העמד גוף
על חזקתך של קודם לך.
והיי נולדה בתולה (לקמן
טו.) ורב נחמן רבי יוחנן
אמרי פטור. ומיהו יצבע
דלמא שאין יודע שמיך לו
כלום. לא לעוף שמה מבני,
דכא לי נמי הו עשין ליה אן
לך צידי כלום הו משצעיין
ליה שבעת השת (ב"ק קיח.)

תוספות ר"ד

חזקה דגופא ומפקין ממונא
מחזקת מריה והכי ארי'
משמיה דשמואל דחכמים
פליגי על סומכוס ואמרו
המע"ה ולמירא דהלכה
דחכמים דהא כחכמים
אפסקא הלכתא וא"כ קשה
דשמואל אדשמואל וי"ל דלא
ק' דהכי אול ר"ג בתר חזקה
דגופא ואפיק ממונא מחזקת
מריה הי"ג גבי אשה ובעל
שכבר הבעל מחויב ועומד
בכתובה האשה ושטר כתובה
עליו והוא בא מספק לפטור
א"ע ממה שהוה מחויב
ועומד בו התם ודאי ארי'
אוקי אמת' אחזקתה ואפיק
ממונא מיני' דבעל כי חויב
דהוה משועבד לה מעיקרא
ור"י א"פיה פליגי עליו ולא
מפקין ממונא מחזקת מריה
אבל הכא שהמזיק לא נתחייב
ממון לניזק מקודם לכן
(ואפילו) [ולא] לא לפטור
צעמו [שנאמר] שנעמד
הניזק בחזקת הגוף ונרציא
ממון ממנו אלא זה החיוב
נעכשו יבוא עליו מספק
וכיון שנעכשו רוצה לחול
עליו מודה ר"ג דמספיקא
לא מחייבין לך ואע"ג
שיש לתובע חזקה דגופא
אלא אמרי' כר"ג ולא ק'
דשמואל אדשמואל: איתמר
מנה לי בידך והלה אמר אי'
ר"ה ור"י אמרי חייב ר"ג ור"י
אמרי פטור מלשלם ר"ה ור"י
אמרי חייב ברי ושמה ברי
עדיף ר"ג ור"י אמרי פטור
אוקי ממונא בחזקת מריה
ומ"מ שבעת' ל"י שבעת
היסת שכן הוא כדבריו שאי'
שחייב לו ונטטר: לימא ר"ה
ור"י דאמרי כר"ג ור"י ור"י
דאמרי כר"ג יהושע. פ"י דהכא
נמי אשה אומרת ברי ובעל
אומר שמא אמר לך ר"ג אנו
דאמרי אפילו ר"ג ע"כ לא
קאמר ר"ג התם אלא משום
דאי' אוקי איתתא אחזקתה
פ"י מספקא לן אשעת אירוסין
אי בתולה הוה ואי בעולה

הוה העמד אשה על חזקה ובתולה היתה והשתא היא דאיתנס לאחר אירוסין אבל הכא מאי חזקה אית ליה להאי תובע דנוקמי'
אחזקתה לגבות הלך זיל בתר חזקה דממונא דאל"כ [אלא] דרב נחמן לא מתוקם כר"ג אלא כר' יהושע וקי היכתא אהלכתא.
הומודה גריס ע"כ לא קאמר ר"ג התם אלא משום דאיכא למימר מינו. פ"י מינו דאי בעי' טענה טענה מעלייתא מהך כגון גבי
משארסתני נאנסתי מינו דאי בעיא אמרה מוכת עץ אני ולא פסלה נפשה מכהונה נאנסתי דקא פסלה נפשה מכהונה
ש"מ קושטא קאמרה וזכי היא אומרת מוכת עץ אני מינו דאי בעי' אמי' מוכי' ע"כ אית תחתיך ואת לה מאתים וקאמרה מוכת עץ אני
מקודם לכן ולא אלא מנה נאנסת אלא הכא גבי האי תובע מאי מינו איכא וד"ה נמי דהוה מצי ר"ג למימר ע"כ לא קאמר ר"ג
התם אלא משום דבעל הוה מחויב לה כתובה מעיקרא ועכשיו הוה בא לפטור עצמו אבל בבנה לי בידך שלא ידענו שתחייב לו
מקודם לכן אלא עכשיו אנו רוצים לחייבו לא אמר וכו' וכדכתובתא לעיל אלא חד מתרי טעמא נקט. הי"ג מסתברא כדשינן

6) ר"י אפי' אם קיבל בה קדושין פחות ממה שנים ואין י"ע דל"כ היך טוען שמה עד שלא ארסתני.